

Методичні рекомендації для спостерігачів арбітражу Комітету арбітрів «ІФАФ»

Заповнення бланку рапорту спостерігача арбітражу

I. Рапорт спостерігача арбітражу «ІФАФ»:

Спостерігач арбітражу повинен дотримуватись методичних рекомендацій та застосовувати критерії оцінювання, які надаються «ІФАФ» у цих директивах.

Головною метою інспектування арбітрів та асистентів у матчах аматорських змагань з футболу є наступне:

- а) надання порад щодо того, як арбітри можуть покращити якість виконання своїх обов'язків;
- б) забезпечення єдиного та послідовного тлумачення Правил Гри;
- в) оцінювання якості виконання обов'язків арбітра;
- г) виявлення молодих талановитих арбітрів ;
- д) класифікація арбітрів та їхнє призначення на матчі обласних змагань з футболу в залежності від рівня їхньої підготовки (стажу арбітражу);
- є) виявлення особливих дискусійних ігрових епізодів для їхнього подальшого застосування у навчальних цілях.

Головною метою складання Рапорту спостерігача арбітражу є наступне:

- а) досягнення єдиного рівня оцінювання;
- б) точне оцінювання роботи арбітра та асистентів до найближчої десятої (7,4, 8,2, 8,9 тощо);
- в) використання шкали та термінів єдиної до шкали та термінів ФІФА та УЄФА, що застосовується при проведенні міжнародних матчів;
- г) наведення конкретних прикладів, необхідних для обґрунтування сформульованих висновків спостережень (інспектування).

II. Виставляння оцінок арбітру, асистентам та четвертому арбітру

A. Основні інструкції для спостерігача арбітражу:

1. Аналіз під час проведення матчу

- а) виявлення кожного профілактичного заходу (на випередження) або рішень превентивного характеру (ключові моменти), що впливають на хід матчу;
- б) оцінювання **миттєвих рішень (реакцій)** та заходів, що були прийняті/застосовані у відповідності до випадків, які мали місце під час проведення матчу;
- в) оцінювання наслідків складних ситуацій та/або рішень, а також наслідків, які мали місце після прийняття рішення (особисті якості): послідовність та рішучість.

Шкала оцінювання якості арбітражу арбітрів та асистентів:

У шкалі оцінок, що наводиться нижче, обґрунтовуються бали оцінки, що відповідають наступним критеріям оцінювання за виконання своїх обов'язків:

8,7 – 8,9 Відмінно (відмінний рівень арбітражу)

8,5 – 8,6 Дуже добрий арбітраж (рівень арбітражу, що заслуговує на похвалу)

8,3 – 8,4 Добре (добрий рівень арбітражу)

8,2 Достатньо добре (добрий рівень арбітражу, але не більше того)

8,0 – 8,1 Достатньо добре (рівень арбітражу дещо вищий ніж задовільно)

7,9 *Очевидна груба помилка, без її урахувань, оцінка мала бути – 8,3 та більше*

7,8 *Очевидна груба помилка, без її урахувань, оцінка мала бути – 8,0 - 8,2*

7,5 – 7,7 Задовільно (рівень арбітражу, який потребує поліпшення окремих якостей)

7,0 – 7,4 Повне розчарування (нижче рівня очікувань)

Спостерігач арбітражу перш за все повинен оцінювати дії арбітра та асистентів в їх сукупності по кожному критерію визначеному у рапорті. Бали повинні виставлятися у відповідності до тих подій, які відбувались під час матчу.

Нагадуємо Вам про те, що нормативним діапазоном очікуваних показників арбітражу для «ІФАФ», тобто рівень на який вона розраховує, коливається між **8,0** до **8,4**, що відповідає якісному арбітражу. Арбітри, які демонструють високу якість арбітражу, і які мають більший потенціал, можуть отримувати навіть кращі, ніж зазначені вище, оцінки.

2. Додаткові пояснення щодо застосування шкали оцінок:

- а) оцінки **8,3** та **8,4** за «**дуже добрі**» показники виконання обов'язків вказують Комітету арбітрів на те, що цей арбітр є **готовим** для проведення наступного матчу;
- б) оцінка **8,2** свідчить про те, що показники виконання обов'язків є «**добрими, але нічого більшого**»;
- в) оцінки **8,0** та **8,1** ставляться за «**виключно добре**» виконання обов'язків, і це означає, що Комітет арбітрів повинен більш уважніше поставитись до призначення цього арбітра на наступний матч.

В тому випадку, коли окремі епізоди тлумачаться арбітром у неправильний спосіб, спостерігач арбітражу повинен спочатку усно довести бригаді арбітрів після матчу, а вже потім зазначити про них письмово у рапорті.

3. Наслідки помилок арбітра

На думку спостерігача арбітражу:

- а) арбітр, який продемонстрував добру якість арбітражу або арбітраж, кращий за оцінку **8,3** та більше, але припустився очевидної грубої помилки в матчі при прийнятті важливого рішення (наприклад, червона картка, пенальті, «поза грою» тощо), повинен отримати оцінку не вищу за **7,9**;
- б) арбітр, який продемонстрував дії, що оцінюється на **8,0**, **8,1** або **8,2**, але припустився очевидної грубої помилки арбітражу, повинен отримати оцінку не вищу за **7,8**;
- в) арбітр, який протягом всього матчу недостатньо добре контролював гру та якому потрібно поліпшувати значну кількість своїх якостей, повинен отримати оцінку не вищу за **7,7**;
- г) арбітр припустився більш ніж однієї грубої помилки в матчі, такий арбітр повинен отримати оцінку не вищу за **7,4**.

Спостерігачі арбітражу не повинні враховувати правильне рішення, прийняте арбітром згодом, як компенсацію помилки, якої припустився арбітр до цього.

В тому випадку, коли оцінка є нижчою за **7,7**, спостерігач арбітражу повинен зазначити **якості, які необхідно покращити та повідомити** про них арбітра.

Для отримання оцінки вищої за **8,4**, арбітр повинен був **правильно прийняти важливі та складні рішення** (може йтися навіть про превентивний захід, який позитивно вплинув на здійснення контролю над усім матчем).

Оцінка, вища за **8,4**, може бути виставлена також у тих випадках, коли рівень складності матчу є «**нормальним**» внаслідок дій арбітра: як заохочення у вигляді позитивної оцінки. Окрім того, в тих випадках, коли спостерігач арбітражу вирішить застосувати оцінку, вищу за **8,4**, він повинен відмітити всі епізоди, які впливають на застосування оцінки, яка перевищує нормативний «діапазон», встановлений «ІФАФ».

Правильність прийняття складних та важливих спірних рішень повинна перевірятись (навіть протягом наступного дня, після матчу) шляхом перегляду відповідного запису. В будь-якому випадку, спостерігач арбітражу повинен чітко проінформувати бригаду арбітрів про те, що він має намір зробити це, а також про те, що він чітко це відобразить у своєму рапорті, складеному у письмовій формі. **В тому випадку, коли не існує можливості переглянути запис матчу, спостерігач арбітражу, за існування сумнівних моментів, завжди повинен приймати сторону рішення членів бригади арбітрів.**

Слід засвідчити про те, що діапазон оцінок 7,5 – 7,7 класифікується як «задовільно». Тим не менш, Комітет арбітрів «ІФАФ» очікує від членів бригади арбітрів більш ніж задовільного виконання обов'язків, а саме дій що заслуговують оцінки 8,0 – 8,4.

Шкала оцінок роботи 4-ого арбітра:

Система оцінювання арбітражу за виконання обов'язків 4-ого арбітра не враховує «поняття очевидної помилки арбітражу». Якісний рівень арбітражу заслуговує на оцінку **8,0**. Якщо 4-ий арбітр, приймає правильне рішення хоча б в одному важливому епізоді, оцінка повинна бути вищою за **8,0**. Оцінка 7,9 або 7,8, або навіть меншою має бути за умови, що мали місце важливі рішення, які потрібно вдосконалювати. В усіх випадках, якщо оцінка коливається біля **8,0**, існує необхідність чіткого пояснення причин, які повинні бути відображені у рапорті.

Оцінка коментарі

8,7 – 8,9 Відмінно (відмінний рівень арбітражу)

8,5 – 8,6 Дуже добрий арбітраж (рівень арбітражу, що заслуговує на похвалу)

8,3 – 8,4 Добре (добрий рівень арбітражу)

8,2 Достатньо добре (добрий рівень арбітражу, але не більше того)

8,0 – 8,1 Достатньо добре (рівень арбітражу дещо вищий ніж задовільно)

7,8 – 7,9 *Особливі оцінки*

7,5 – 7,7 Задовільно (рівень арбітражу, який потребує поліпшення окремих якостей)

7,0 – 7,4 Повне розчарування (нижче рівня очікувань)

Ступінь складності

(оцінка виставляється окремо по кожному з членів бригади арбітрів)

Ступінь складності є невід'ємною частиною індивідуальної оцінки кожного офіційного матчу. Спостерігач арбітражу приймає рішення та відображає у рапорті рівень складності та оцінює здатність кожного члена бригади арбітрів працювати у критичних ситуаціях.

Спостерігач арбітражу, у вигляді довідкової інформації, повинен вказати ступінь складності матчу, яким є:

Легкий (жодної складності для арбітрів):

- повільний темп матчу;
- коректна атмосфера матчу відповідно до духу «FAIR PLAY»;
- коректна поведінка вболівальників;
- відмінний стан футбольного поля;
- практично відсутні складні спірні ситуації для фіксації порушень;
- матч проходить за певною перевагою однієї з команд;

Нормальний (незначна кількість складних епізодів для арбітрів)

- коректна атмосфера матчу відповідно до духу «FAIR PLAY»
- коректна поведінка вболівальників;

- відмінний стан футбольного поля;
- високий або середній темп матчу;
- незначна кількість складних спірних ситуацій для прийняття рішень;
- адекватна реакція футболістів, тренерів та глядачів на рішення арбітрів;

Важкий (декілька складних рішень для арбітрів)

- агресивні дії футболістів;
- важкі погодні умови;
- напружена атмосфера серед вболівальників;
- напружена атмосфера на футбольному полі;
- достатня кількість складних спірних ситуацій для прийняття рішень;
- неадекватна реакція футболістів, тренерів та глядачів на рішення арбітрів;

Дуже важкий (багато складних рішень для арбітрів).

- систематично виникаючі конфліктні ситуації на полі;
- високий ступінь ризику одержання футболістами травм;
- напружена атмосфера серед вболівальників;
- велика кількість складних спірних ситуацій для прийняття рішень;
- вкрай неадекватна реакція футболістів, тренерів та глядачів на рішення

арбітрів;

З метою обґрунтування кінцевої оцінки, він повинен вказати на важливі складові дії виконання обов'язків членами бригади арбітрів, відобразивши їх у своєму рапорті. Ступінь складності складається не лише із певної кількості рішень, які пов'язані із тими епізодами, в яких арбітр продемонстрував правильне застосування Правил Гри, але й із тих випадків, коли арбітр мав приймати рішення за наявності складних та/або важких ситуацій.

Необхідно звертати увагу на важливі рішення, такі, як:

1. Порушення/симуляції, що відбуваються біля штрафного майданчика
2. Перешкоджання можливості забити гол/перешкоджання реалізації гольової атаки
3. Прояви агресії
4. Масові конфронтації/ прояви масових заворушень та протести проти рішень арбітра
5. Друга жовта картка
6. Важливі рішення щодо положення «поза грою» (особливо це стосується асистентів)

Коментарі загального характеру, поради стосовно «показників арбітражу» (приклад) та ситуації для обговорення з арбітрами.

Спостерігач арбітражу є також інструктором/тренером арбітра. Шляхом здійснення власного аналізу та порад, спостерігач арбітражу допомагає арбітру покращити власний рівень арбітражу.

Спостерігач арбітражу підводячи підсумки свого аналізу повинен:

- а) визначити пріоритети (зазначити два або три ключові моменти);
- б) з початку згадати про позитивні моменти, а потім зазначити аспекти, які потрібно удосконалювати - покращувати;
- в) давати відповідні рекомендації (ґрунтуючись на реальних епізодах матчу), які б були зрозумілі та достовірні;
- г) дати можливість арбітру висловитись, заохочувати самокритику;
- д) запропонувати рішення та альтернативи для покращення арбітражу – разом із арбітром.

Арбітри, часто скаржаться на те, що спостерігачі арбітражу недостатньо спілкуються з ними, а також на те, що розмова та усні зауваження після матчу не є послідовними. Для того, щоб відбулась розмова та для того, щоб моменти, які обговорюються, співпадали із рапортом, спостерігач арбітражу повинен занотовувати два-три позитивні та два-три негативні моменти, про які він повинен повідомити арбітра під час після-матчевої розмови.

Коментарі до пунктів оцінювання арбітражу Асистентів Арбітра

Важливо не забувати про важливість ролі асистентів арбітра. Рішення щодо положення «поза грою» дуже часто є вирішальними під час реалізації гольової атаки. Окрім того, повноваження асистентів арбітра щодо фіксації порушень було розширено. І тому, оцінка здатності асистентів арбітра застосовувати такі повноваження, але з дотриманням окреслених меж, є дуже важливою. Показники виконання обов'язків асистентами є дуже важливими при визначенні загальних показників командної роботи бригади арбітрів.

Стосовно рішень щодо тлумачення положення «поза грою» - КА ІФФФ незаперечує проти того, щоб спостерігач арбітражу мав можливість перевірити точність таких рішень на підставі відео-матеріалів. В цьому випадку він повинен повідомити про це асистента арбітра безпосередньо на місці. Ця процедура перевірки, що здійснюється за допомогою відео повторів, повинна обмежуватись переглядом (на екрані) рішень, які призвели до взяття воріт або які призвели до виникнення очевидних гольових ситуацій.

Коментарі стосовно оцінювання четвертого арбітра

Робота четвертого арбітра полягає у тому, щоб постійно допомагати арбітру (у будь-який момент). Він повинен здійснювати профілактичні заходи (на випередження) під час виконання замінів (наприклад перевірка екіпіровки гравців на наявність кілець, сережок, прикрас). Зокрема, спостерігач арбітражу повинен надавати оцінку будь-якій ситуації з надання специфічної допомоги в разі виникнення помилки ідентифікації гравця, у відношенні до якого застосовувались дисциплінарні санкції, або до гравця, якого не було вилучено після отримання другої жовтої картки.

Окрім того, УЄФА затвердила збірник практичних рекомендацій стосовно керування подіями у технічній площі, які були включені до основних положень Правил гри. Спостерігач арбітражу має давати оцінку того, чи правильно 4-ий арбітр керував подіями у технічній площі, коли це було необхідно, не провокуючи при цьому, дії тренерів, окрім тих які вони здійснювали у сумлінний спосіб для виконання покладених на них обов'язків.

Комітет арбітрів «ІФАФ»